

12. DERS

Siyer' i

Model İnsan

İlkesiyle Okumak

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ
فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾

"Andolsun size kendi içinizden öyle bir Peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir. (Ey

Muhammed!) Yüz çevirirlerse de ki:

Allah bana yeter. O'ndan başka ilâh yoktur. Ben sadece O'na güvenip dayanırım. O yüce Arş'ın sahibidir."

(Tevbe Sûresi, 9/128, 129)

HİRA

- Hz. Peygamber'in (sas) hem beşer, hem de nebî ve resûl olmasının dengesini nasıl kurmalıyız?
- Hz. Peygamber'in (sas) beşer olduğunu söylemek, O'nun hayatında var olan mucizeleri inkâr etmeyi gerektirir mi?
- Bu çağın insanı neden peygamberlerin mucizelerini anlamakta zorlanıyor?
- Hz. Peygamber'in (sas) sîreti başlı başına bir mucizedir. Nasıl?
- Model insan olarak Hz. Peygamber (sas) bizlere neler söylemektedir?

SİYER'İN SAHİBİ OLAN EFENDİMİZ'İN BU BEREKETLİ MİRASINI, İNSANÜSTÜLÜĞÜ ESASINA DAYANARAK DEĞİL, MODEL İNSAN İLKESİNİ ÖNE ÇIKARARAK OKUMALİYİZ.

Günümüz Siyer okumalarının en önemli sorunlarından biri de, Hz. Peygamber'in (sas) hem *beşer*, hem de *resûl* olduğu dengesinin tam olarak korunamamasıdır. Bir taraftan Efendimiz'in (sas) beşer oluşu, resûl ve nebî oluşundan koparılarak hâşâ sıradanlaştırılarak takdim

edilmeye çalışılırken, öte yandan O'nun insanüstü oluşu, her hali ile mucizelerle örülmüş bir hayatın sahibi olduğu iddia edilmektedir. İfrad ve tefrid sayılacak bu yaklaşımlara bulaşmadan, Hz. Peygamber'in (sas) "Allah'ın kulu ve resûlü" olduğu hakikatini unutmadan, insanlığa en güzel örnek olarak gönderildiği ve O'na (sas) tabi olmayı isteyeninin bizzat Allah (cc) olduğu gerçeği ekseninde, meseleyi ele almak gerekiyor.

Hız. Peygamber'in (sas) beşer olduğunu söylemek, O'nun hayatında var olan mûcizeleri inkâr etmeyi gerektirmez. O (sas) Allah'ın peygamberi olarak başta Kur'an olmak üzere birçok mûcize ile gönderilmiştir. O'nun tek mûcizesinin Kur'an olduğunu söylemek, başta Kur'an'a aykırıdır. Çünkü Kur'an, Efendimiz'e verilen başka mucizelerden de bahsetmektedir.¹

Tam bu noktada mûcize üzerinde de kısaca durmakta fayda var. Mûcize; kelimesi "a-c-z" kökünden ve "if'al" vezninden ism-i fail olup, manası, "insanı aciz bırakan iş" demektir.² Kur'an içerisinde "acz" kökünden gelen çeşitli fiil ve sıfat kalıpları ile birçok kullanım olmasına rağmen, "mûcize" kelimesi bilinen terim anlamı ile hiç geçmemektedir. Yine Hadislerin Arapça metinlerinde de "mûcize" kelimesine rastlayamıyoruz. Bu kelimenin İslam ilim tarihinde ilk kullanılmaya başlandığı dönemi, bazı araştırmacılar Hicri 4. yüzyıl olarak gösterirler.³ Öyleyse bugün gerek Kur'an meallerinde, gerek Hadis tercümelerinde "mûcize" diye okuduğumuz yüzlerce ifadenin aslı hangi kelimedir? Bu sorunun cevabını bulmak için Kur'an ve Hadislere müracaat ettiğimizde; "ayet ya da çoğul olarak âyât, beyyine, burhan, sultan, hak veya furkan" kelimelerinin kullanıldığını görmekteyiz. Bugün mûcize dendiği zaman ilk akla gelen, Hz. Salih'in dişi devesi,⁴ Hz. Musa'nın asası ve bembeyaz eli,⁵ Hz. İsa'nın gösterdiği nice olağanüstü işleri⁶ ve diğer birçok peygamberin harikulade hadiseleri hep Kur'an içerisinde "ayet" veya "âyât" şeklinde ifade bulmaktadır.

Sözlük anlamı "insanı aciz bırakan iş" olarak beyan edilen mûcize kelimesinin terimsel anlamda tarifini ise şöyle yapılır: "Peygamberlerin, nübüvvetlerinin doğruluğunu teyit etmek için Allah tarafından elçilerine bahşedilen harikulade (adet üstü) işlere mûcize denir."⁷ Bu tarif gereği mûcize dendiği zaman akıllara hemen adet üstü, fevkalade, olağan dışı ve harikulade işler gelmektedir. Fakat bugün bizim için artık sıradanlaşan, her gün gördüğümüz için alıştığımız nice şeylerde, bir beşer olarak bizleri aciz bırakmaktadır. Eğer etrafımızda binlerce şey karşısında böyle aciz kalıyorsak, yine bir beşer olarak bunların en küçüğünü dahi ortaya koymamız imkân sahasında değilse, demek ki, bizler binler mûcizenin ortasında bir hayat sürmekteyiz.

Hal böyle olmasına rağmen yine de insan, artık her gün gördüğü için alıştığı, kendisi için sıradanlaşan bu şeylerle değil, harikulade bazı olaylarla tatmin olmak istemekte, daha açık

¹ En'am Sûresi, 6/124; Araf Sûresi, 7/146; Tevbe Sûresi, 9/26, 40; Nahl Sûresi, 16/33; İsrâ Sûresi, 17/1; Saffat Sûresi, 37/14,15; Fetih Sûresi, 49/27; Kamer Sûresi, 54/2

² İbn Faris, *Mucemu Mekayis fi'l-Lûğa*, s. 738-739

³ Bulut, Halil İbrahim, *TDV, İslam Ansiklopedisi*, c. 30, s. 350-351

⁴ Araf Sûresi, 7/73

⁵ Araf Sûresi, 7/106-108; Hud Sûresi, 11/96; Kasas Sûresi, 28/31-32, 35

⁶ Alî İmran Sûresi, 3/49-50

⁷ Bâkıllanî, *İ'câzü'l-Kur'an*, s.216; Zerkanî, *Menahilü'l-İrfan*, c.1, s.66

işaretleri müşahede etme arzusuna girmektedir. İnsanın böyle bir beklenti içerisinde olduğunu elbette bilen Rabbimiz, işte bunun için, tarifi mümkün olmayan rahmetinin bir gereği olarak insana, harikulade sayılabilecek bazı açık işaretler taşıyan mucizelerini, elçilerinin aracılığı ile göndermiştir.

Rabbimizin gönderdiği bu mucizeleri peygamberlerinin eliyle, ilahî mesaja muhatap olan belli topluluklara ulaştırırken, bunlar amaçsız ve gayesiz bir şekilde değil, belli bir amaç doğrultusunda ortaya çıkmaktadır. Yani hiçbir mucize sebepsiz ve amaçsız değildir; her birinin gündeme gelmesinin alt bir zemini vardır. Bu gözle mucizelere baktığımızda, Rabbimizin mucizeleri göndermesinin üç temel amacının olduğunu görürüz. Bunlardan ilki; *hidayet vesilesi olması* içindir. İkincisi; *helak'e meşru bir sebep olması* için, yani itiraz kapılarını tamamen kapatmak içindir. Üçüncüsü ise; elçilere ve onlara iman edenlere bir *nusret/yardım olması* içindir.⁸ İşte bu üç temel amaçtan dolayı Rabbimiz gönderdiği elçilere ilahî bir ikram olsun diye çeşitli mucizeler bahşetmiştir.

Peki, bu ikram-ı ilahiyeler idrak edilmeleri itibari ile hep aynı nitelikte midir? Elbette ki hayır! Birçok kelimemiz bu yönü ile de mucizeleri üçe ayırır. Onlara göre bu ilahî ikramlar; bazen *hissi* olabilir; beş duyu ile algılanan, yaşanan zaman ve mekân ile sınırlı kalabilir. Bazen *haberi* olabilir; yakın ve uzak gelecekte olacak bazı hadiselerin nasıl gerçekleşeceği yönünde bilgiler içerebilir. Bazen de *aklî* olabilir; buna *bilgi* mucizesi de denir; zaman ve mekân üstü bir muhteva taşıyabilir; ilk gün mucize olduğu gibi, son güne kadar da mucize olma özelliğini ve etkisini devam ettirir.⁹

Peygamberlik silsilesinin son halkası olan Efendimiz'in (sas) hayatında bu üç mucize çeşidine de rastlamak mümkündür; ama O'na (sas) bahşedilen en büyük mucize, şüphesiz Kur'an'dır.¹⁰ Dolayısı ile Efendimiz'in (sas) kendinden önce gelen peygamberler gibi hissi mucizeler gösterdiğini kabul etmek, bu konuda Kur'an ayetlerini ön yargıdan uzak bir şekilde bütüncül bir göz ile okumak gerekir.¹¹

Efendimiz'in (sas) resûl ve nebî oluşunun bir yansıması olarak mucizelerini kabul etmek, O'nun bizlere rehber ve örnek olarak miras bıraktığı mesajlarını gölgelememelidir. Kâmil bir hayatın sahibi olan Efendimiz'in hayatında mucizeler ne kadar bir yer tutuyorsa, o kadarı ile yetinmek, mucize eksenli bir okuyuş yerine, Efendimiz'in örnek ve model oluşu göz önünde tutularak bir okuma yapılmalıdır. Hz. Peygamber'in (sas) bir peygamber olarak kendine özgü durumları olması muhakkaktır, ama o insanlığa örnek olarak gönderildiği için özellikle bizler açısından mühim olan bu alandır. Bunun ihmal edilmesi, Hz. Peygamber'in o bereketli hayatından tam olarak istifade edememeyi getirecektir.

Bizlerin her daim aklımızda tutmamız gereken bir hakikat var ki; "Efendimiz'in (sas) yaşadığı hayat başlı başına zaten bir mucizedir. Büyük İslam âlimi İbn Hazm (v.456/1064) bu hakikati şöyle ifade eder: "*Allah Resûlu'nün (sas) sîreti, üzerinde düşünüp taşınana O'nu doğrulamayı kaçınılmaz kılar. O'nun gerçekten Allah'ın elçisi olduğuna, (yaşadığı hayat)*

⁸ Bulut, Halil İbrahim, TDV, *İslam Ansiklopedisi*, c. 30, s. 350-351

⁹ Bulut, Halil İbrahim, TDV, *İslam Ansiklopedisi*, c. 30, s. 350-351

¹⁰ Taha Sûresi, 20/133; Ankebut Sûresi, 29/50, 51

¹¹ Daha geniş bilgi için bkz: Sifil, Ebubekir, *Peygamberlik ve Mucize*, *Rihle Dergisi*, sayı, 16, s. 6-12

şahitlik eder. Şayet Resûlullah'ın (sas) sîreti dışında başka herhangi bir mûcizesi olmasaydı, o sîret tek başına mûcize olarak yeterdi." ¹²

Bu sözlerin sahibi olan İbn Hazm, Resûlullah'ın (sas) hayatındaki mûcizeleri inkâr eden birisi değildir. Siyer ile alakalı o güzel kitabında, hemen ilk sayfalarda, "*Resûlullah'ın Allah'ın elçisi olduğuna dair deliller*" başlığında, tam otuz yedi tane mûcizeye yer vermiştir. ¹³ O, tüm bu mûcizeleri bilen ve kabul eden biri olarak, Efendimiz'in (sas) hayatının tamamının da bir mûcize olduğunu beyan etmiştir.

Bizlere düşen, Efendimiz'in (sas) hayatında var olan mûcizeleri kabul edip, bugün modern insanın düştüğü bir çıkmaz olan akılla her şeyi izah etmeye çalışma hastalığına bulaşmamak, sahih rivayetlerle bize ulaşan o mucizeleri imanlarımızın takviyesi adına okumak ve tabi ki Siyer'i sadece insanüstü hadiselerden ibaret zannedip, model olarak alınmasını ihmal etmemektir.

Üsve-i Hasene/En güzel örnek¹⁴ olarak âleme gönderilen Efendimiz'in (sas) hayatın her alanında ve her anında, söylediği bir sözü, gösterdiği bir ameli, rehber ve model olarak takdim ettiği bir örnekliliği olduğunu unutmamak gerekir. O (sas), kullukta, ahlakta, adabta, tebliğde, terbiyede, muamelelerde yani her şeyde bize örnek miraslar bırakmıştır.

Eğer bizler Siyer'i bu nazarla okursak, Efendimiz'in (sas) bir kul olarak Rabbi ile nasıl bir münasebet kurduğunu, O'na (cc) karşı ta'ziminin, muhabbetinin, teslimiyetinin ve emirlerine karşı riayetinin ne olduğunu göreceğiz, bu hali kendimize örnek olarak edinmeye gayret edeceğiz.

Eğer bizler Siyer'i bu çerçevede anlamaya çalışırsak, Efendimiz'in başta namaz olmak üzere, ibadet hayatımızı şekillendiren, oruç, hac, zekât, sadaka, infak, dua ve zühde dair söylediklerini ve yaptıklarını daha iyi anlamaya başlayacak; hikmet, mana ve amel boyutu ile o rehberliği hayatımıza taşımaya gayret edeceğiz.

Eğer bizler Siyer'i bu tarzda okursak, "**Muhteşem ve muazzam bir ahlak üzere olan**" ¹⁵ Efendimiz'in (sas) ahlakın birkaç sahasında değil, her sahasında eşsiz bir örnek ve model olduğunu fark edeceğiz; sabırda, şecaatte, cömertlikte, şükürde, vefada, vakarda, itidalde, doğrulukta, istikamette, gönül zenginliğinde, isârdâ, tevekkülde, kanaatte, hayâda, iffette, tevazuda ve daha nice alanlarda O'nun rehberiyetinin altında yürümeye gayret edeceğiz.

Eğer bizler Siyer'i bu nazarla okursak, âdâb-ı muâşeret dediğimiz, hayatın tüm alanlarına ait edebî en ideal halinin Efendimiz'in (sas) hayatında var olduğunu göreceğiz, bir takım insanların kendi zaviyelerinden bakıp oluşturdukları kurallara göre değil, meselenin en doğru halinin ne olduğunu fark edeceğiz. Böyle olunca da, yeme-içme âdâbından, giyim-kuşam âdâbına, kapı çalma, izin isteme âdâbından, konuşma, gülme, şakalaşma âdâbına, oturma, yolculuk etme, davete icabet âdâbından, musâfaha ve ziyaret âdâbına, her alanın en güzel

¹² İbn Hazm, *el-Fasl fi'l-mîlel ve'l-ehvâ ve'n-nihal*, c. 2, s. 90

¹³ İbn Hazm, *Cevâmiu's-Sîre*, s. 46-51

¹⁴ Ahzab Sûresi, 33/21

¹⁵ Kalem Sûresi, 68/4

davranışına, O'nun hayatında var olan örneklikleri görecek ve benzerlerini yapmaya gayret edeceğiz.

Eğer bizler Siyer'i bu nazarla okursak, tebliğde, davette, talimde, terbiyede yegâne örneğimizin Efendimiz olduğunu daha iyi anlayacak, bugün en fazla doğrusunu ortaya koymakta zorlandığımız bir alan olan eğitim ve öğretim alanında yanlış adımlar atmaktan kendimizi koruyacak, âleme bir muallim olarak gönderilen Hz. Peygamber'in (sas)¹⁶ rehberliğinde başta kendimizi yetiştirmek olmak üzere çevremize karşı sorumluluğumuzu yerine getirmeye çalışacağız.

Eğer bizler Siyer'i bu nazarla okursak, baba, eş, çocuk, dede, torun, akraba, komşu, misafir, işçi, işveren, komutan, asker, devlet başkanı, tebaa, dost, düşman ve daha nice konumların en ideal halinin ne olduğunu öğrenecek, bulunduğumuz konumun hakkını vermek için gayret içerisinde olacağız.¹⁷

EN GÜZEL ÖRNEKTEN, BİRKAÇ GÜZEL ÖRNEK

Efendimiz'in (sas) çok sevdiği eşi Hz. Aişe annemiz ile olan münasebeti üzerinden, "*O (sas) nasıl bir eş, nasıl bir aile reisi idi?*" bunu görmek için, bir iki rivayeti, içerisinden model insan çerçevesinde mesajları almak üzere sizlerin düşünce dünyasına havale ediyorum.

Bir gün annemiz kızmış evin içerisinde yüksek sesle bir şeyler söylüyor, bağılıyor, çağırıyor. O anda da babası Hz. Ebû Bekir haneye giriyor. Kızının o halini görünce ne olduğunu sormadan, Aişe annemizi bir köşeye çektiği gibi: "*Ey Filanenin kızı! Sen nasıl olur da Resûlullah'ın huzurunda böyle konuşursun?*" deyip, elini vurmak için kaldırıyor... O anda Efendimiz (sas) Hz. Ebû Bekir'e: "***Sakin ha Ebû Bekir!***" deyip vurmaması için uyarıyor. Hz. Ebû Bekir utancından hiçbir şey diyemeden evden çıkıp gidiyor... Annemiz mahcup, ama Efendimiz her zaman ki gibi tebessüm halinde... Aişe annemize diyor ki: "***Seni nasıl o kızgın adamın elinden kurtardım. Nasıl seni onun elinden aldım?***" Bu söz hanede gülüşmelere sebep oluyor ve iş tatlıya bağlanıyor.

Bir müddet sonra haneye yine gelen Hz. Ebû Bekir, bu sefer orada çok farklı bir hava ile karşılaşıyordu. Annemiz gülüyor, Efendimiz (sas) tebessüm halinde, letafet rüzgârı en güzel haliyle esiyor... O anda Hz. Ebû Bekir diyordu ki: "*Aranızda kavgaya beni ortak ettiğiniz gibi, sevincinize de ortak etmez misiniz?*" Bu söz mekanın havasını daha da güzelleştiriyor, gülüşmeler daha da ziyadeleşiyordu.¹⁸

Bir başka gün Efendimiz (sas) Aişe annemize dedi ki: "***Ey Aişe! Ben senin konuşmandan bana kızgın olup, olmadığını hemen anlarım?***" Aişe annemiz, kızgın olduğu zamanlarda bile bunu belli etmemeye özen gösterir, elinden geldiğince bu halini gizlerdi. Ama nasıl Efendimiz'in anladığını merak etmişti. Sordu: "*Ya Resûlullah! Bunu nasıl anlıyorsun? Bunu nereden çıkarıyorsun?*" Efendimiz (sas) dedi ki: "***Ey Aişe! Eğer bana***

¹⁶ "***Ben sizlere ancak bir muallim olarak gönderildim.***" İbn Mace, *Mukaddime*, 17; Dârimi, *Mukaddime*, 32

¹⁷ Bu alanlara ait Hz. Peygamber'in örnekliliğini gösteren güzel bir çalışma olarak, Ömer Çelik, Mustafa Öztürk ve Murat Kaya Hocalarımızın, *Üsve-i Hasene* kitabından istifade edilebilir.

¹⁸ Ebû Davud, *Edeb*, 92

kızmışsan bir şey söylediğin zaman İbrahim'in Rabbine yemin olsun ki diyorsun, eğer benden hoşnutsan, Muhammed'in Rabbine yemin olsun ki diyorsun?" Aişe annemiz, Efendimiz'in (sas) ince düşüncesine, kendinin her halinin böyle dikkat ile okunmasına sevindi ve dedi ki: ***"Vallahi doğru Ya Resûlullah! Ancak şu andan itibaren sana söz veriyorum, bundan böyle senin isminin dışında bir ismi ağzıma almayacağım, ne kadar kızgın olursam olayım, yine de senin isminle yemin edeceğim."***¹⁹

Melekleri kendisine imrendiren hanenin başka bir günü... Efendimiz (sas) Sevede validemizin odasında, Aişe annemiz de aynı mekânda... O gün annelerimizin arasında küçük bir tartışma yaşanmış, Sevede validemiz biraz kırılmış... O esnada Ensar'ın hanımlarından biri haneye helvaya benzer undan yapılmış bir yemek göndermiş. Aişe annemiz gelen yemeği Efendimiz'in önüne koymuş, kendi de oraya oturmuş, sonra Sevede annemizi de sofraya davet etmiş... Sevede annemiz ona küstüğü için gelmemiş. Aişe annemiz ısrar etmiş, cevap olumlu olmayınca bu sefer tehdit etmiş: ***"Sana gel diyorum, eğer gelmezsen kalkar bu yemeği senin yüzüne sürerim."*** Sevede validemiz yine gelmemekte direnmiş. Bunun üzerine Aişe annemiz, eline o yemekten bir miktar alarak, gidip Sevede validemizin yüzüne sürmüştü. O ana kadar bu hadiseyi tebessüm ile seyreden Efendimiz, ayağa kalkmış bir miktar yemeği O da eline alarak, Sevede validemize uzatmış: ***"Al bunu sende onun yüzüne sür"*** demiş. Sevede validemizde denileni yapmış ve yemeği Aişe annemizin yüzüne sürmüştü. İkisinin de yüzü, gözü, un, yemek içerisinde kalmış... Efendimiz (sas) onların bu haline bakmış, mübarek dişleri görünürcesine gülmüş, gülmüş... O anda Ömer'in sesi duyulmuş dışarıdan, Efendimiz: ***"Kalkın içeriye geçin, elinizi yüzünüzü yıkayın, Ömer bu halde sizi görmesin"*** demiş...²⁰

DÂRÜ'L-ERKÂM

- Mûcize nedir? Kur'an ve Hadislerde nasıl geçmektedir?
- Allah (cc) neden elçileriyle birlikte bir de mûcizeler gönderir? Göndermesindeki amaçlar nelerdir?
- İdrak edilmeleri itibari ile mucizeleri nasıl anlamak gerekir?
- Hz. Peygamber'e (sas) verilen tek mûcize Kur'an mıdır? Kur'an dışındaki mûcizeler için neler söylenebilir?
- Siyer içerisinde mûcizelerin yeri nasıl olmalıdır? Nasıl anlaşılmalı ve nasıl anlatılmalıdır?

SUFFA

- EFENDİMİZ'İN (SAS) HAYATINDA VAR OLAN MUCİZELERİ DOĞRU BİR DÜZLEMDE ANLA KI, ONLARI HER DUYDUĞUNDA İMANINI TAKVİYE EDECEK BİR İMKÂNA DÖNÜŞTÜREBİLESİN.

¹⁹ Buhari, *Nikâh*, 107; Müslim, *Fedâilü's-Sahabe*, 80

²⁰ Ebû Yâ'la, *Müsned*, c. 7, s. 449

- HZ. PEYGAMBER'İN (SAS) BEREKETLİ HAYATINI MODEL İNSAN ESASINA GÖRE OKU Kİ, HAYATINI ŞEKİLLENDİRECEK MESAJLARI TESPİT EDEBİLESİN.
- HZ. PEYGAMBER'İN (SAS) ŞİRET'İNİN BÜYÜK BİR MUCİZE OLDUĞUNU UNUTMA Kİ, O BÜYÜK POTANSİYELDEN HAKKIYLA İSTİFADE EDEBİLMENİN YOLLARINI BULABİLESİN.
- EFENDİMİZ'İN (SAS) HAYATIN HER ALANINDA VE HER ANINDA, SÖYLEDİĞİ BİR SÖZÜ, GÖSTERDİĞİ BİR AMELİ, REHBER VE MODEL OLARAK TAKDİM ETTİĞİ BİR ÖRNEKLİĞİ OLDUĞUNU BİL Kİ, İHTİYAÇLARINI YANLIŞ KAPILARDA ARAMAYASIN.
- EFENDİMİZ'İN (SAS) AHLAKIN BİRKAÇ SAHASINDA DEĞİL, HER SAHASINDA EŞSİZ BİR ÖRNEK OLDUĞUNU HATIRINDAN ÇIKARMA Kİ, AHLAKINI O'NUN AHLAKI İLE DONATABİLESİN.